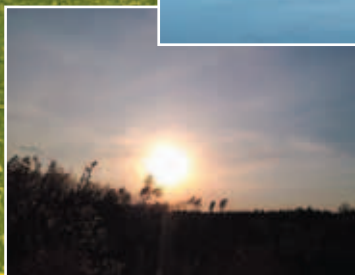

Gmina Sarnaki

Gmina Sarnaki

Miło nam przedstawić Państwu folder poświęcony gminie Sarnaki. Zapraszamy do zapoznania się z jego zawartością, co zapewne zaowocuje chęcią osobistego poznania walorów turystyczno-przyrodniczych naszej gminy. Magnesem przyciągających turystów jest piękny, tajemniczy krajobraz malowniczej doliny Bugu, wspaniałe lasy, rezerваты przyrody, zabytki a przede wszystkim spokój, cisza i czyste powietrze. Wolny czas można spędzić w zależności od zainteresowań na wędkowaniu, grzybobraniu, nauce jazdy konnej, korzystaniu ze sprzętu wodnego, przemierzaniu przepięknych szlaków pieszych lub rowerowych. Dobrze rozwinięta infrastruktura gminy, jak również jej położenie na skrzyżowaniu dwóch szlaków komunikacyjnych stwarza doskonałe możliwości rozwoju turystyki i małej przedsiębiorczości.

Życzymy miłego pobytu na terenie naszej gminy z przekonaniem, że spotkają się Państwo z serdecznością tutejszych mieszkańców.

Położenie i środowisko geograficzne

Gmina Sarnaki od stycznia 1999 r. wchodzi w skład powiatu łosickiego na wschodnich krańcach województwa mazowieckiego. Zajmuje obszar 197,3 km². Od północy graniczy z województwem podlaskim – gminami Mielnik i Siemiatycze, od południowego-wschodu z gminą

Widok na centrum Sarnak

Konstantynów w woj. lubelskim, od południowo-zachodu: z gminami Platerów i Stara Kornica. Naturalną granicą gminy od strony wschodniej i północnej jest rzeka Bug, jedna z najdłuższych rzek w Polsce. O wyjątkowym charakterze rzeki decyduje brak regulacji, Bug meandruje pomiędzy łąkami, lasami, wzgórzami morenowymi tworząc liczne starorzecza.

Gmina obejmuje 32 sołectwa. Siedzibą samorządu lokalnego jest Urząd Gminy w Sarnakach. Gmina należy do obszarów o wyjątkowo wysokim zalesieniu – aż 39% powierzchni zajmują lasy znajdujące się w granicach Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” lub w jego otulinie. Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo. Ważną rolę odgrywają ośrodki wczasowe i gospodarstwa agroturystyczne realizujące usługi dla turystów odwiedzających masowo przepiękne nadbużańskie tereny. Przemysł jest słabo rozwinięty.

Największym zakładem pracy jest przetłocznia gazu w Hołowczycach. Funkcjonuje też sieć małych zakładów usługowych, kilka dużych tartaków, wytwórnia sprzętu wędkarskiego, piekarnia. Gospodarkę leśną realizuje Nadleśnictwo Sarnaki. Lasy podlegające Nadleśnictwu to kilka kompleksów leśnych, z których największy rozciąga się pomiędzy wsią Hołowczyce a doliną Bugu i łączy z uroczyskami leśnymi; Fronołów, Bużka oraz Serpelice tworząc pas lasów nadbużańskich.

Sarnaki leżą na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej nr 19 o długości 585 km przebiegającej przez wo-

Widok na Serpelice

jewództwa: podlaskie, mazowieckie, lubelskie i podkarpackie oraz drogi wojewódzkiej nr 81 I długości ok. 43 km prowadzącej z Białej Podlaskiej. Obok Sarnak przebiega też linia kolejowa nr 31 Siedlce – Siemianówka o długości 154 km, łącząca Siedlce w województwie mazowieckim z Siemianówką w województwie podlaskim, i dalej z Białorusią przez znajdujące się w Siemianówce kolejowe przejście graniczne.

Najbliższe Sarnakom miasta to: Siemiatycze (14 km na północ), Łosice (19,6 km w kierunku zachodnim), Siedlce (52,1 km na zachód), Białą Podlaską (41,8 km w kierunku południowym).

Historia Sarnak, zabytki

Brak jest konkretnych zapisów na temat prapoczątków Sarnak. Ślady najstarszego osadnictwa w obecnym powiecie łosickim pochodzą z okresu mezolitu i neolitu. W 1967 roku w Sar-

nakach odkryto cmentarzysko zawierające znaleziska archeologiczne z okresu wpływów rzymskich (II i III wiek po Chrystusie). Wykopalisko nie zawierało grobów mężczyzn, co zaowoco-

wało hipotezę, że istniała na tym terenie oryginalna organizacja społeczna, w której dominującą rolę odgrywały kobiety.

Według przekazów na terenie dzisiejszych Sarnak istniała prastara „sadyba” pogańskich Jadźwingów należąca do skupiska osiedli wokół Drohiczyna. Jednym z głównych wodzów Jadźwingów miał być człowiek o imieniu Sarnak. Wzmianka o nim jest jedną z legend tłumaczących nazwę miejscowości. Inna legenda głosi, że nazwa związana jest z występującą w okolicznych lasach ogromną ilością saren.

Najprawdopodobniej nazwa pochodzi od rodziny kolonistów Sarnickich lub Sarnackich herbu Ślepowron, którzy otrzymali te ziemie za zasługi w walce z Krzyżakami i na miejscu zniszczonej sadyby Jadźwingów założyli wioskę. Musiało to być przed rokiem 1430, gdyż w tym czasie w Sarnakach istniała już parafia i kościół. W tym okresie ziemie sarnackie były częścią średniowiecznej Litwy. W 1569 roku unia lubelska zjednoczyła Wielkie Księstwo Litewskie z Koroną, w wyniku czego Sarnaki wraz z województwem podlaskim weszły w skład ziem koronnych. Sarnaccy cały czas zdobywali wpływy jako lokalni urzędnicy, obejmowali stanowiska sędziów i podsędków ziemskich i grodzkich mielnickich, poborców mielnickich – Sarnaki należały do ziemi mielnickiej. Rodzina Sarnackich powiększała się przez co automatycznie jej majątek ulegał rozdrobnieniu. Coraz mniejsze schedy nie dawały utrzymania potomkom założycieli i powodowały ich sprzedaż lub zamianę, w wyniku czego zaczęli się zmieniać właściciele Sarnak. Dobra ziemskie przejął Adam Kosiński h. Rawicz, kasztelan podlaski, po nim Wawrzyniec Rawicz – Witanowski, a następnie Butlerowie.

Butlerowie, którzy zapisali się swoją działalnością na stałe w dziejach miejscowości byli szlachtą wywodzącą się z Anglii. Pierwszym z rodu, który objął dobra sarnackie był hrabia Marek Butler dziedzic na Międzyzlesiu i Opolu, podkomorzy drohicki, starosta pryński, pułkownik królewski, poseł. Miał on ambicję podźwignąć Sarnaki z dwukrotnego zniszczenia, jakiemu uległy w trakcie napaści kozackiej a potem zara-

zy morowej. Dzięki staraniom Butlerów w 1716 roku Sarnaki otrzymały przywilej organizowania jarmarków, a w roku 1754 uzyskały prawa miejskie. Było to miasto prywatne – mieszkańcy musieli płacić czynsz właścicielowi. Przybywało w nim warsztatów, kramów kupieckich, zwiększała się liczba ludności, w tym żydowskiej. Po śmierci Butlera Sarnaki przejął w wyniku małżeństwa z Rozalią Butlerówną Antoni Ossoliński. Ród Butlerów zamieszkiwał Klimczyce będące centrum rozległych dóbr ziemskich (tzw. „klucza klimczyckiego”), w tym także Sarnak.

Okres prosperity miasteczka przyhamował trzeci rozbiór Polski, kiedy to w 1795 r. znalazło się ono na pograniczu dwóch zaborców Austrii i Prus. Ograniczyły się kontakty handlowe z z miastami za Bugiem: Mielnikiem, Drohiczynem i Siemiatyczami, które znalazły się w innym zaborze.

Od 1809 roku, po zwycięstwach ks. Józefa Poniatowskiego nad Austrią, Sarnaki weszły w skład Księstwa Warszawskiego, a po Kongresie Wiedeńskim znalazły się w granicach Królestwa Polskiego. Miasteczko znów zaczęło się rozwijać. Wznowiono stosunki handlowe z sąsiednimi miejscowościami. Powiększała się liczba ludności, głównie żydowskiej.

W 1813 roku niedobitki armii Napoleona wracające spod Moskwy zniszczyły i ogołociły miasteczko. W Sarnakach swego czasu krążyła legenda, że Napoleon we własnej osobie pojawił się przy istniejącej skrzyżowaniu obecnych ulic 3 Maja i Kolejowej gospodzie. Hr. Stanisław Ossoliński starał się podźwignąć Sarnaki z upadku. Odbudował dwór, postawił w 1816 roku kościółek pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa istniejący do dziś.

Ossoliński, chociaż dbał o Sarnaki większym sentymentem darzył swój majątek w Stredynii. Tam urządził dwór, w którym najczęściej przebywał i przyjmował gości. Sarnaki oddano w dzierżawę. Dzierżawca, a jednocześnie burmistrz miasteczka Michał Kobylski postawił na rozwój przemysłu, założono m.in. tkalnię. W 1832 roku znów zmienił się właściciel. W wyniku publicznej licytacji dobra klimczyckie, a w tym Sarnaki

za kwotę pół miliona złotych polskich od zadłużonych Ossolińskich przejął hrabia Jan Łubieński. Niemal natychmiast przepisał je na hrabiego Stanisława Krasińskiego. Ten ostatni zarządzał majątkiem 15 lat.

Po jego śmierci spadkobiercy odsprzedali dobra za 442 tys. złotych polskich rodzinie Podczaskich. Joachim Podczaski, pułkownik, we-

Kościół w Sarnakach

teran powstania listopadowego osiadł w Klimczycach. Był dobrym żołnierzem i patriotą, ale marnym zarządcą. Miasteczko znów zaczęło podupadać. Jego syn Bronisław był lepszym gospodarzem, przyczynił się do znacznego rozwoju odziedziczonego majątku. W Klimczycach wybudował okazałe siedziby i budynki gospodarcze, założył park krajobrazowy, rozbudował folwark w Chlebczynie. Pozostałością działalności Podczaskich w Klimczycach jest obecnie podworska oficyna, tzw. „kasztel”. Dla brata Bronisława – Emiliana wybudowano w latach 1850-60 dwór w Sarnakach, obecnie siedzibę Nadleśnictwa. Dwór dzieliła od prywatnego miasta rzeka Sarenka.

W 1863 roku Sarnaki stały się terenem działań powstańczych. Młodzież zachęcona wizją uwłaszczenia wystąpiła przeciw zaborcy. Utworzyły się dwa oddziały powstańcze stacjonujące w lasach ruskowskich i zabużańskich. Mieszczanie dostarczali powstańcom żywność. W sierpniu tegoż roku powstańcy stoczyli bitwę z wojskami Rosjan, po której Polacy zostali zmuszeni do wycofania się, a Rosjanie wkroczy-

li do miasteczka, które po ich wizycie zupełnie zubożało.

Skutkiem powstania było uwłaszczenie, które spowodowało, że w roku 1864 Sarnaki przestały być prywatnym miastem. Gospodarce to jednak wiele nie pomogło. W 1986 roku po 115 latach działalności miejskiej Sarnaki utraciły prawa miejskie i stały się częścią składową gminy Chlebczyn, utworzonej ze zlikwidowanej gminy Klimczycze. Przyczyną „degradacji” Sarnak była nie tylko podupadająca gospodarka, ale też i represje popowstaniowe. Carski ukaz odebrał prawa miejskie innym miejscowościom w Królestwie Polskim, m.in. pobliskiemu Janowowi i Łosicom.

W ostatnich latach XIX wieku Sarnaki znów zaczęły się rozwijać. Stało się to głównie dzięki przeprowadzeniu w pobliżu kolei żelaznej oraz założeniu w 1870 roku browaru, którego działalność zapewniła utrzymanie wielu rodzinom i spowodowała rozwój handlu z sąsiednimi mia-

*Oficyna tzw. Kasztel w Klimczycach
- lata 80-te XX w.*

steczkami, nie mówiąc już o prospericie wyszynków. Kolej wspomogła handel, powstawały sklepy spożywcze, olejarnie, młyny.

Na przełomie wieków zubożali w wyniku uwłaszczenia Podczascy rozprzedali majątek. Jednym z nowych właścicieli był Józef Szumer, który w latach 1902 – 1905 zmodernizował i rozbudował browar. Udzielał się społecznie, m.in. poważnie przyczynił się do wyposażenia kościółka – pokrył koszt wystawienia tabernakulum. Był członkiem wydziału powiatowego Sejmiku Siedleckiego. W 1918 roku stanął na czele

Komitetu Samoobrony, a po rozbrojeniu Niemców został pierwszym wójtem gminy Sarnaki. W 1905 roku powstało Kółko Rolnicze, w 1908 roku – urząd pocztowy, w 1910 – Kasa Oszczędności.

I Wojna Światowa spowodowała kolejny zastój gospodarki. Wycofujący się przed wojskiem niemieckim Rosjanie w 1915 roku zniszczyli browar, a Niemcy, którzy wkroczyli po nich zdewastowali i okradli miasteczko.

Po odzyskaniu niepodległości życie gospodarcze i społeczne znów się uaktywniło. Istniejącą wcześniej gminę Chlebczyn przemianowa-

Nadleśnictwo Sarnaki

no na gminę Sarnaki i osada stała się centralnym ośrodkiem mieszczącym władze. Była to jedna z większych zarówno pod względem obszaru, jak i liczby ludności gmin w powiecie. Obejmowała (wg. „Kroniki Sarnak” Jana Makaruka): 1 osadę, 19 wsi, 3 majątki wraz z utworzonymi na ich częściach parcelami oraz nadleśnictwo razem 10772 ha. Powstała Straż Ogniowa, Koło Młodzieży i inne liczne organizacje społeczne zakładane przez ludność polską i żydowską. Sarnaki zaczęły się rozbudowywać. Rozwój miasteczka przystopowały dwa wydarzenia. W lipcu 1920 roku Sarnaki kilkakrotnie najeżdżali, ograbiali i usiłowali „skomunizować” bolszewicy. W roku 1927 w sierpniu wybuchł pożar, w wyniku którego całkowitemu zniszczeniu uległa środkowa część Sarnak. Kilkadziesiąt rodzin straciło cały dobytek. Większość pogorzelców była narodowości żydowskiej. Część z nich wyjechała wtedy z Sarnak, część odbudowała domy.

Później, aż do II Wojny Światowej Sarnaki rozwijały się sukcesywnie.. Wybudowano Dom Ludowy mieszczący remizę strażacką i salę ze sceną do przedstawień amatorskich i zabaw. W 1927 roku powstał budynek VII – klasowej szkoły powszechnej. Wcześniej szkoła egzystowała w różnych prywatnych budynkach. W roku 1930 miasteczko liczyło ok. 200 domów mieszkalnych, a liczba ludności sięgała niemal 2 tysięcy, z czego ok. 1400 było pochodzenia żydowskiego. Żydzi praktycznie opanowali handel, posiadali większość sklepów, zarządzali Spółdzielnią Spożywców. Tworzyli gminę wyznaniową, która utrzymywała dwie bożnice: drewnianą i murowaną. Poza rabinem mieli też swojego sołtysa, który reprezentował ich w samorządzie.

II Wojna Światowa diametralnie zahamowała rozwój miejscowości. W 1941 roku w pierwszym dniu wojny niemiecko – rosyjskiej Sarnaki zbombardowano. Jedna z bomb spowodowała pożar i znów, jak w 1927 roku, uległo zniszczeniu centrum osady. W spalonej części powstało tego samego roku getto, w którym Niemcy stłoczyli Żydów z Sarnak i przesiedlonych z innych miejscowości. Część osób zdołało uciec z get-

Replika rakiety V-2 w Sarnakach

ta i przy pomocy Polaków uciec za Bug, który stał się granicą państwową. Resztę wywieziono do Treblinki i zgładzono.

Od początku okupacji hitlerowskiej w okolicach Sarnak powstawały drużyny Związku Walki Zbrojnej, przemianowane w 1942 roku na Armię Krajową. W jej skład weszły też od-

działy Narodowej Organizacji Wojskowej. Sławą cieszył się oddział majora „Zenona”, który szczególnie „dokuczył” okupantom. Pod koniec wojny teren Sarnak i okolicy stał się poligonem doświadczalnym dla niemieckich rakiet V2. Wiosną 1944 roku miała miejsce spektakularna akcja przejścia niewybuchu rakiety V2 i przesłanie jej do Warszawy, a następnie do Londynu, dzięki czemu udało się rozpracować broń, która miała być użyta do zniszczenia stolicy Wielkiej Brytanii. 14 maja 1995 roku odsłonięto w Sarnakach pomnik upamiętniający tę akcję udaną dzięki patriotycznej postawie mieszkańców regionu i poświęceniu oddziałów partyzanckich.

Żołnierze Armii Krajowej po odzyskaniu niepodległości ziem wschodnich byli represjonowani przez Siły Bezpieczeństwa wspierane przez formacje NKWD z Armii Czerwonej. Wielu członków AK aresztowano i deportowano do Związku Radzieckiego. Pojedyncze oddziały konspirowały się aż po lata 50-te.

Sarnaki po zakończeniu wojny zaczęły powoli wracać do normalności. Liczba ludności drastycznie zmalała w porównaniu z okresem przedwojennym, czego przyczyną była eksterminacja ludności żydowskiej. Pozostali przy życiu mieszkańcy starali się uczynić swoje życie znośnym w trudnych powojennych czasach. Powstała przetwórnia owocowo – warzywna, nadal nieźle prosperował browar. Browar nie tylko produkował piwo. Dzięki siłowni zainstalowanej do poruszania urządzeń browarnych nadwyżki elektryczności trafiały do domów mieszkańców aż do elektryfikacji miejscowości w 1957 r. Studnie głębinowe browaru pozwalały na doprowadzenie wody do wielu domostw. Browar był też przedsiębiorstwem zapewniającym najwięcej miejsc pracy w Sarnakach przez wiele lat. Ostatecznie został zamknięty w 1975 roku. Łączność ze światem zapewniło powstanie

przystanku kolejowego, a osada zaczęła rozbudowywać się w jego kierunku.

Układ urbanistyczny centrum Sarnak dowodzi ich miejskiej przeszłości. Środek kwa-

Browar w Sarnakach, 1936 r.

dratowego rynku zajmuje skwer. Znajduje się w nim wspomniany pomnik bohaterów Akcji V2 w formie naturalnej wielkości makiety rakiety, jaką przechwycili miejscowi podczas pamiętnej akcji. Od skwerku rozchodzą się ulice, z których najdłuższa biegnie na północ

w kierunku stacji kolejowej. Blisko centrum znajduje się jeden z niewielu w okolicy zabytków: kościół pw. św. Stanisława Biskupa. Według przekazów parafia sarnacka istnieje od 1430 r., natomiast kościół wybudowano w 1816 r. Ufundował go ówczesny właściciel miasteczka Stanisław

Ossoliński. Świątynia była kilkakrotnie przebudowywana i rekonstruowana. W 1904 r. w kościele przeprowadzono gruntowny remont, z tego okresu pochodzi posadzka, boczne ołtarze i tabernakulum. Przy kościele w 1872 r. wybudowano dzwonnicę – bramę z trzema dzwonami. Dzwony, które są w chwili obecnej zawieszono-

Etykieta piwa Browar Sarnaki

no w 1946 r. Obejrząc też można dwie toskańskie kolumny z figurami Zbawiciela i Matki Bożej Niepokalanie Poczętej oraz kolumnę z figurą św. Jana Nepomucena.

Zabytkiem architektury przemysłowej jest nieczynny browar, który w obecnej formie powstał w 1905 r. Budynki browaru są w bardzo złym stanie, ale zachowała się wieża suszarni siodu i siłownia wybudowane z czerwonej cegły. Zabytek nie nadaje się do zwiedzania. Można z ulicy 3 Maja podziwiać sylwetkę oryginalnych zabudowań.

W najlepszym stanie jest trzeci sarnacki zabytek – dwór Podczaskich z II połowy XIX wieku. Od końca lat 80-tych XX wieku dwór jest siedzibą Nadleśnictwa. Gruntownie wyremontowany zachował jednak swój pierwotny wy-

gląd, poza schodami prowadzącymi do części parkowej. W 2004 roku Nadleśnictwo wybudowało zbiorniki retencyjne przy siedzibie biura. Zalew o powierzchni lustra wody 1,30 ha i jego otoczenie doskonale komponują się z bryłą dworku.

Na terenie Sarnak istnieją trzy nekropolie:

- cmentarz parafialny z zabytkowymi nagrobkami,
- tzw. „stary cmentarz”, który w ostatnich latach został uprzątnięty, m.in. odnowiono grób rodziny Podczaskich, a w 2010 r. odsłonięto tablice upamiętniające mieszkańców okolicy zamordowanych w Katyniu i posadzono „dęby pamięci”,
- cmentarz żydowski założony prawdopodobnie w 1742 r., na którym zachowały się fragmenty sześciu macew.

Wsie nadbużańskie, zabytki

Najatrakcyjniejsza dla turystów odwiedzających gminę jest jej nadbużańska część. Malowniczą trasą biegnącą wśród lasów wzdłuż rzeki można przejechać całą długość gminy zatrzymując się w kolejnych wsiach. Gdyby turysta zaczął wędrowkę od strony woj. lubelskiego w gminie Konstantynów pierwszą napotkaną w gminie Sarnaki wsią byłyby Borsuki. Wcześniej należałoby jeszcze wstąpić na punkt wi-

Droga Krzyżowa na Kalwarii Podlaskiej

dokowy na tzw. Łysej Górze, gdzie z wysokiej skarpy rozciąga się wspaniały widok na meandrujący Bug.

Borsuki powstały na przełomie XIII i XIV wieku. Były wsią królewską. W XIX wieku zamieszkująca je ludność unicka doświadczyła prześladowań ze strony władz carskich. Najstarsze chaty we wsi powstały pod koniec XIX w. W 2004 r. powstał dwór Zaścianek, którego podwoje otwarte są dla turystów. We wsi znajduje się pomnik przyrody: wiąz szypułkowy.

Następna z kolei wsią są Serpelice. Do rozbiórów były własnością królewską. W 1514 r. wójtem w Serpelicach z woli Zygmunta Starego został Paweł Chybowski. Ludność wsi była wtedy w większości wyznania prawosławnego, a po zawarciu Unii Brzeskiej w 1659 r. stali się Unitami. Dopiero w 1905 r. masowo przeszli na katolicyzm. We wsi znajduje się kościół i klasztor kapucynów. Zakon Braci Mniejszych jest we wsi od 1945 r., kiedy to pierwsi bracia przybyli tu uciekając przed represjami sowieckimi z klasztoru w Lubieszowie (Ukraina). Przy pomocy autochtonów wybudowali klasztor i kościół.

W 1981 r. rozpoczęto budowę słynnej dziś Kalwarii Podlaskiej. Jest ona zlokalizowana w sosnowym lesie, na wzgórzach otaczających wieś.

Powstała dzięki inicjatywie brata Adama Krajewskiego, który z Ziemi Świętej przywiózł ok. 50 kg kamieni i ziemi z jerozolimskiej Via Dolorosa, przy pomocy znanych polskich sportowców (Boniak, Żmuda, Młynarczyk, i in.), którym „podrzucił” swoje zdobycze na lotniskach. Kalwaria jest repliką Drogi Krzyżowej w Jerozolimie pod względem odległości i usytuowania terenowego poszczególnych czternastu stacji oraz miejsca ukrzyżowania Chrystusa. Kapliczki na drodze krzyżowej powstały w latach 1981 – 1999, a zaprojektował je Gustaw Zemła. Jego dziełem jest

Kalwaria Podlaska w Serpelicach

też figura Chrystusa Zmartwychwstałego górująca nad Kalwarią. 14 września na Święto Podwyższenia Krzyża przybywa nawet kilka tysięcy młodych ludzi z całej diecezji. W sierpniu z kolei młodzi spotykają się na kilkudniowych modlitwach – Głgota Młodych.

W drugi weekend lipca w Serpelicach odbywa się „Festyn Nadbużański”, a we wrześniu organizowana jest od kilku lat dwudniowa Biesiada Konna.

Klepaczew, który jest „o krok” od Serpelic to wieś powstała przed 1576 r. jako własność kościelna. Zachowały się w nim drewniane chałupy i spichrze z przełomu XIX i XX wieku. Pomnik przyrody – potężna lipa ma w obwodzie ponad 5,5 m.

W następnym w kolejności Zabuzie największą atrakcją turystyczną jest dwór z drugiej połowy XIX wieku, który wraz z otaczającymi

je zabudowaniami (oficyna i obora) został wyremontowany i przeznaczony na działalność turystyczną. W kompleksie dworskim jest m.in. spa dostępne dla wszystkich chętnych. Do dworku

Dwór Zabuzie

prowadzi pomnikowa aleja lipowa. Zabuzie było niegdyś przedmieściem Mielnika, położonego po drugiej stronie rzeki. Obecnie do Mielnika można dotrzeć promem, który wypływa tuż za dworkiem. W Zabuzie zachowały się resztki wieży obronnej, prawdopodobnie z XV wieku.

Po ominięciu rezerwatu Zabuzie i uroczyska Trojan turysta napotyka na swojej drodze miejscowość Stare Mierzvice. Powstały one w XVI w. jako wieś królewska nosząca nazwę Mierzwina. Zachowały się drewniane chałupy, kuźnia, obory i spichlerze z przełomu XIX i XX wieku. Przy maleńkim skrzyżowaniu stoi kapliczka z figurą św. Nepomucena. W drewnianej kaplicy wybudowanej w połowie XX wieku odbywają się nabożeństwa – ksiądz przyjeżdża z Sarnak. W Starych Mierzvicach działa Xtreme, którego właściciel zaprasza do baru na lekką przekąskę, jak i organizuje rozrywki typu: jazda quadami, spływy kajakowe, paintball.

Schowana w lesie wieś Fronołów jest w tej chwili enklawą dla właścicieli prywatnych letniskowych domków i może pozostać niezauważona przez podróżnika, ale historię ma dość ciekawą. Na mapie gminy nazwa miejscowości pojawiła się najpóźniej – jako określenie przystanku kolejowego usytuowanego blisko Bugu, w Sarnakach pociąg jeszcze długo się nie zatrzymywał. W 1905 r. rozpoczęła się budowa mostu kolejowego przecinającego rzekę. Prace

Legenda

--- - granica gminy

— — - granica Parku Krajobrazowego
Podlaski Przełom Bugu

- - - - - granica otuliny P.K. Podlaski
Przełom Bugu

— - drogi

— — — — - kolej

— — — — - teren zabudowany

— — — — - las

● - rezerваты przyrody

● - projektowane rezerваты przyrody

■ - użytki ekologiczne

■ - projektowane użytki ekologiczne

⛑ - kościół, kaplica

— — — — - zespoły dworsko-pałacowe

A - gospodarstwa agroturystyczne

— — — — - prom

— — — — - ścieżka przyrodniczo-krajoznawcza

GMINA SARNAKI

cowe
ystyczne

eśna

Informacja turystyczna / Tourist Information
Les renseignements touristiques
 tel. 83 343 65 36 w. 102

nadzorował carski inżynier Fronołow, od którego nazwiska wzięła nazwę stacja i pobliska osada – wcześniej Mierzvice – Kolonia. Prawdopodobnie we Fronołowie powstał murowany budynek stacji, który uległ całkowitemu zniszczeniu podczas walk we wrześniu 1939 roku. Niemcy, którzy wkroczyli na te tereny w 1914 r. wybudowali tartak, do którego drewno pozyskiwane w okolicznych lasach dowożono kolejką wąskotorową, która ciągnęła się przypuszczalnie aż do Trojanu. Pozostał po niej tylko nasyp, który uważny obserwator może zobaczyć w lesie na południe od Mierzwic. Po wojnie polsko – bolszewickiej marszałek Piłsudski pozwolił na rozparcelowanie okolicznych gruntów pomiędzy legionistów. Jedną z działek otrzymał Polski Czerwony Krzyż, który przeznaczył ją na ośrodek wypoczynkowy dla dzieci. W 1935 r. zorganizowany został pierwszy obóz Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy. Przyjeżdżał tu m.in. Janusz Korczak z sierotami chorymi na gruźlicę. Most we Fronołowie w 1944 r.

Prom Zabuże-Mielnik

został poważnie uszkodzony przez wycofujące się wojska niemieckie, ale Rosjanie przystąpili natychmiast do jego odbudowy. W 1946 r. most otrzymał stalową konstrukcję. Prawie do lat 50-tych XX wieku pozostałości oddziałów partyzanckich napadały na pociągi, które musiały zwolnić przed wjazdem na most, a wiozły towar do Związku Radzieckiego. Do 1997 roku działał we Fronołowie ośrodek wczasowy PKP, w którym (tradycja sprzed wojny) odprawiano nabożeństwa w sezonowej kaplicy dla licznej grupy gości.

Wieś Bużka, jedna z mniejszych w gminie, istniała już w 1674 r. W II połowie XIX w. wcho-

dziła w skład dóbr klimczyckich, a ich właściciele Podczascy mieli tu parowy młyn i gorzelnię. Na rzece Sarence można tu zauważyć pozostałości młynu wodnego, który działał jeszcze w latach 60-tych ubiegłego wieku.

Kóзки to wieś położona przy drodze: 19-tce przecinającej tu most drogowy. W pobliżu Kózek w lesie Lipowiec można się pokusić o odnalezienie miejsca, gdzie jest lej po rakiecie V2. Po między Kózkami a Bugiem utworzono rezerwat Kóзки, w którym gniazduje wiele gatunków rzadkich ptaków. Za wsią w kierunku Klimczyc znajduje się kopiec z drewnianym krzyżem – miejsce cmentarza epidemicznego z początków XIX wieku.

Binduga bierze nazwę od określenia miejsca, gdzie formowano tratwy przed wyprawieniem ich w drogę. Z historycznych źródeł wynika, że biduga funkcjonowała tu co najmniej od 1674 r.

Klimczyce i Kolonia Klimczyce to wsie leżące na krańcu gminy. O Klimczycach wzmiankowano już w XV wieku jako rzečním porcie zbożowym pod nazwą Lipno (teraz miejscowość w gminie Platerów). Zboże spławiane było z Klimczyc do drugiej połowy XIX wieku. Klimczyce były siedzibą właścicieli tzw. „klucza klimczyckiego”. Przed wojną w drewnianym dworze rodziny Podczaskich mieściło się prywatne sanatorium leczące choroby płuc. Dwór rozebrano w 1942 r. Z dworskich zabudowań zachowała się murowana oficyna zwana kasztelem wybudowana w 1840 r. w stylu gotyku romantycznego. W Klimczycach – Kolonii zachowały się pozostałości po zespole folwarcznym z kamiennym spichrzem z XVIII wieku.

Warto odwiedzić niektóre wsie nie należące do pasa nadbużańskiego, w których zachowały się interesujące przykłady budownictwa wiejskiego. W Terlikowie znajduje się zespół zabudowy zaścianka szlacheckiego. W Horoszkach można obejrzeć drewniany kościół wybudowany w latach 1933-1934, który pretenduje do wpisu do rejestru zabytków. W Hołowczech i Chybowie zachowały się resztki wiatraków – koźlaków

Walory przyrodnicze

Największym walorem gminy przyciągającym turystów jest przyroda – duże kompleksy leśne sięgające brzegu rzeki Bug. Największy

Rzeka Bug

z nich – uroczysko Zabuze – rozciąga się pomiędzy wsią Hołowczyce a doliną Bugu. 56 % powierzchni gminy leży w obrębie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”, następne 25% terenów znajduje się w otulinie Parku. Kilka rezerwatów przyrodniczych charakteryzuje się występowaniem rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Rezerwat „Zabuze”, utworzony w 1983 r. obejmuje powierzchnię ok. 35 ha i stanowi frag-

Jezioro Trojan

ment wspomnianego wcześniej uroczyska. Dominuje tu starodrzew dębowy i dębowo – sosnowy. Rosną tu dęby szypułkowe dochodzące do wieku ok. 140 lat. W rezerwacie występują interesujące formy rzeźby polodowcowej – wą-

wozy, głązy narzutowe. Poza przedstawicielami drobnej fauny żyją tu jelenie szlachetne, dziki, wilki. Gatunków zasiedlających ten teren ptaków jest kilkadziesiąt, m.in. rzadkie gdzie indziej okazy muchołówki, dzierzby czarnoczelnej, krucha, kobuza, dzięcioła czarnego.

Rezerwat „Kózki”, istniejący od 2000 roku to przede wszystkim ostoja wielu rzadkich przedstawicieli awifauny, m.in.: sieweczki obrożnej, rybitwy białoczelnej, nura czarnoszyjowego, świergotka rdzawogardlistego. Tworzące ten rezerwat starorzecza, podm-

Widok na rzekę Bug

kle zbiorowiska murawowe, fragmenty leśne i piaszczyste łachy na rzece tworzą dogodne warunki do gniazdowania ponad 50 gatunków ptaków.

Projektowany rezerwat krajobrazowy „Trojan” ma obejmować fragment doliny Bugu o powierzchni 18,5 ha. Celem utworzenia rezerwatu jest ochrona unikalnych zespołów starorzeczy. Wyróżniono tu 21 zbiorowisk roślinnych w tym wiele wodnych i szuwarowych. Do najcenniejszych gatunków roślin objętych ochroną ścisłą, zaliczyć można orlika pospolitego, parzydło leśne, kosaćca syberyjskiego, turówkę wonną, kruszczyka błotnego i wiele innych. Niekiedy gniazduje tu coraz rzadsza rybitwa czarna. Na murawach piaszkowych projektowanego rezerwatu występuje rzadki gatunek pająka *Styloctetor stativus* (jedyne stanowisko w Polsce).

Na opisywanych terenach wytyczono ścieżki przyrodniczo – edukacyjne:

- Ścieżka „Przyrodniczo – Leśna” Nadleśnictwa Sarnaki, która prowadzi przez las pomiędzy Starymi Mierzwicami a Zabużem, w tym „zahacza” rezerwat „Zabuże” i kończy się

Ścieżka do Zabuża

na skarpie Bugu. Ścieżka składa się z 16 przystanków oznaczonych tablicami informacyjnymi pozwalającymi na zapoznanie się z zagadnieniami związanymi z gospodarką leśną.

- Ścieżka przyrodnicza „Kóзки” przebiega po terenie rezerwatu „Kóзки”. Składa się z 7 przystanków. Tablice informacyjne przedstawiają florę i faunę, szczególnie awifaunę rezerwatu.

- Ścieżka przyrodnicza „Trojan”, o długości ok. 3,5 km, wytyczona jest na łąkach okalających jezioro Trojan, nieopodal rezerwatu leśnego „Zabuże”. Jezioro Trojan jest największym tego typu akwenem na terenie Parku Krajobrazowego odwiedzanym chętnie przez wędkarzy, zasiedlonym przez łabędzie i będącym siedliskiem dla wielu rzadkich gatunków roślin. Ścieżka posiada 6 przystanków.

Bug jest jedną z niewielu rzek w Europie płynącą własnym korytem. Wiosną rozlewa się na okoliczne tereny tworząc starorzecza będące ostoją dla licznych gatunków ptaków, owadów i innych przedstawicieli fauny. Odcinek długości 130 km, pomiędzy ujściem Krzyny i Leśnej a ujściem Broku, gdzie Bug – przecinając wysoczyzny morenowe – tworzy dolinę rzeczną ze stromymi brzegami nazwany jest Podlaskim Przełomem Bugu. Piękne krajobrazy, bogactwo i różnorodność przyrody nadbużańskiej poskutkowało powołaniem w 1994 roku Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. Ograniczenia w rozwoju przemysłu, działania zmierzające do ochrony natury, mało „przetworzone” środowisko to magnes dla turystów spragnionych ciszy i bezpośredniego kontaktu z naturą.

Szlaki turystyczne dla piechurów, rowerzystów i kajakarzy

Tereny nadbużańskie są doskonałym miejscem na uprawianie turystyki pieszej i rowerowej.

Przez teren gminy Sarnaki przebiega jeden szlak dla piechurów czyli Nadbużański Szlak Przyjaźni zwany też Nadbużańskim Szlakiem Pieszym (znaki czerwone). Szlak o długości 320 km rozpoczyna się w Kózkach i biegnie trasą nadbużańską przez miejscowości: Bużka, Stare Mierzvice, Zabuże, Klepaczew, Serpelice, Borsuki i dalej już poza terenem gminy w województwie lubelskim.

Tą samą trasą Nadbużańskim Szlakiem Rowerowym oznaczonym znakami niebieskimi mogą się przemieszczać rowerzyści. Trasa bie-

Dróżka leśna

gnie asfaltową szosą, ale w „pięknych okolicznościach przyrody”.

W całości na terenie gminy przebiega szlak rowerowy: Serpelice – Zabuze – Sarnaki – Serpelice (długości 41 km).

Szlak: Serpelice – Gnojno – Serpelice (długości 31 km) biegnie przez dwie miejscowości w gminie Sarnaki oraz Gnojno w gminie Konstantynów. Jadąc tym szlakiem warto zboczyć na punkt widokowy na Łysej Górze, gdzie z wysokości kilkudziesięciometrowej skarpy widać wspaniałą panoramę doliny Buga.

Do dyspozycji turystów oddano również szlak rowerowy wykonany w ramach projektu

„Bug – rajem dla turysty”. Szlak biegnie częściowo szosą, częściowo drogami polnymi specjalnie przystosowanymi dla cyklistów trasą nad Bugiem od Mierzwic Kolonii (Fronołów) do Klepaczewa i ma długość ponad 7 km.

Bug jako rzeka nieuregulowana, o zmieniającym korycie i zróżnicowanym brzegu jest atrakcyjna dla kajakarzy, średnio trudna do przepłynięcia. Mielizny i wyspy są oznakowane tyczkami. Znaki białe – czerwone należy omijać

Rzeka Bug

z prawej strony, znaki białe – zielone – z lewej. Większość ośrodków wczasowych w Serpelicach i osoby prywatne (patrz baza noclegowa) wynajmują kajaki, a nawet organizują spływy dla zorganizowanych grup, więc z dostępem do sprzętu nie powinno być problemu.

Religia, infrastruktura, kultura

Na terenie gminy Sarnaki działają trzy parafie: Parafia Rzymsko – Katolicka pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Sarnakach, Parafia Rzymsko – Katolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Serpelicach oraz Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Narodzenia NMP w Horoszkach Dużych.

Dwie stacje benzynowe ulokowane są w Sarnakach przy ul. Kolejowej.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sarnakach oraz Poradnia POZ w Hołowczycach gwarantują opiekę medyczną. Przy obu placówkach są apteki.

Z kolei zwierzętom pomoc medyczną zapewnią Gabinet Weterynaryjny Darivet w Sarnakach i Robert Szymczak w Nowych Hołowczycach.

Placówki kulturalne działające w gminie to: Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Sarnakach oraz Filia biblioteczna w Serpelicach. W GBP w Sarnakach działa Punkt Informacji Turystycznej. Skorzystać nieodpłatnie z Internetu można w bibliotekach i kafejce internetowej działającej przy GOK-u (w budynku remizy w Sarnakach).

W każdej niemal wsi działają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Sarnaki jako baza wypadowa dla zmotoryzowanych turystów

W promieniu kilkudziesięciu kilometrów od Sarnak zmotoryzowany turysta znajdzie wiele innych miejsc godnych zainteresowania:

– W Mielniku leżącym w odległości 26,2 km (promem z Zabuża: 13 km) każdego roku na początku lipca organizowane są „Dni Mielnika”, a w sierpniu odbywają się „Ogólnopolskie Prezentacje Kultury Mniejszości Narodowych – Muzyczne Dialogi nad Bugiem”, w trakcie których prezentowane są folklor, muzyka i pieśni różnych narodów.

– Ciechanowiec (51,2 km od Sarnak) słynie z Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka. Skansen zlokalizowany jest w zespole pałacowo – parkowym położonym w dawnej siedzibie rodowej hr. Starzeńskich. Na jego terenie znajdują się zagrody wiejskie, dworek z XIX wieku, spichlerze, młyn, organizowane są plenery artystyczne i koncerty. W połowie sierpnia rzesze ludzi ściga Podlaskie Święto Chleba.

– W Janowie Podlaskim (29 km od Sarnak) znajduje się znana stadnina koni arabskich. Co roku w sierpniu odbywa się słynna aukcja Pride of Poland. Do stadniny można zajrzeć w każdej chwili.

– Grabarka znajdująca się w odległości 21,6 km to miejsce kultu religijnego dla wyznawców prawosławia w Polsce. Określana jest „prawosławną Częstochową”. Leży na trasie do Hajnówki i Białowieży.

– W Hajnówce (80 km od Sarnak) warto zobaczyć m.in. Sobór Świętej Trójcy – przepiękną cerkiew prawosławną oraz odwiedzić nieduży aquapark.

– Jadąc dalej turysta trafi do Białowieży (99,4 km od Sarnak). Białowieski Park Narodowy to jeden z pierwszych tego typu rezerwatów w Europie. Znany z ochrony najlepiej zachowanego fragmentu Puszczy Białowieskiej, ostatniego w Europie fragmentu lasu pierwotnego oraz liczącej kilkaset sztuk, naj-

wiekszej na świecie wolnościowej populacji żubra.

– W Pratulinie (45,2 km od Sarnak) działa unicka parafia św. Apostołów Piotra i Pawła, której kościół parafialny jest jednocześnie sanktuarium poświęconym męczennikom podlaskim – 13 unitom, którzy zginęli z rąk żołnierzy rosyjskich w obronie wiary katolickiej.

– 60,2 km jedzie się z centrum gminy do Terminalu Samochodowego w Koroszczynie. Powstał on w odległości 4 km od przejścia granicznego w Kukurykach (granica z Białorusią) i obsługuje ruch ciężarówek TIR. Przejście w Kukurykach stanowi zakończenie ciągu tranzytowego Świecko-Warszawa-Białoruś, na głównym szlaku komunikacyjnym Europy z Berlina przez Warszawę, Mińsk do Moskwy.

– Ziołowy Zakątek, do którego jedzie się ok. 45 km w kierunku na Ciechanowiec to gospodarstwo agroturystyczne, którego chlubą jest Podlaski Ogród Ziołowy mający certyfikat ogrodu botanicznego. Na 15 hektarach uprawiane jest ponad 700 gatunków roślin, w tym największa w Polsce kolekcja roślin leczniczych i aromatycznych. Przy gospodarstwie funkcjonuje znana i ceniona na krajowym i zagranicznych rynkach firma Dary Natury, produkująca mieszanki i herbatki, kawy, przyprawy, zaprawki do nalewek, zioła do kąpieli, surowce zielarskie, owoce suszone, ekologiczne nasiona na kiełki oraz oleje tłoczone na zimno.

– W Korczewie, do którego z Sarnak jest niecałe 30 km, warto odwiedzić pałac z rozległym parkiem. Na jego terenie w zimie odbywają się wyścigi psich zaprzęgów, a w sierpniu impreza folklorystyczna Zielony Korczew połączona z Targami dla Wsi.

– W Leśnej Podlaskiej (30 km od Sarnak) znajduje się kościół parafii Narodzenia NMP – Sanktuarium Maryjne, prowadzone przez paulinów, do którego w sierpniu zdążają pielgrzymki.

Baza noclegowa w gminie Sarnaki

Lp.	Właściciel nazwa	Adres, kategoria obiektu	Telefon	Okres działalności	Ilość miejsc	Opis
1.	Magdalena Klimiuk	Zabuże 42, 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 3598825 606 719 829	Kwiecień- październik	10	Domek drewniany do wyłącznej dyspozycji Gości (dla 10 osób): pokój dzienny, 2 sypialnie, łazienka, aneks kuchenny, duży zadaszony taras. 20 m od brzegu rzeki. Można korzystać z rowerów, kajaków.
2.	Sabina Świć „Pod Lasem”	Zabuże 14, 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 87 34	Cały rok	10	Gospodarstwo położone na skraju lasu, bardzo blisko rzeki Bug. W gospodarstwie jest wystawa i sprzedaż rękodzieła artystycznego. Do dyspozycji gości są 3 pokoje. Możliwość korzystania z rowerów. Wyżywienie całodzienne. Gospodyni serwuje potrawy regionalne i myśliwskie.
3.	Sławomir i Małgorzata Józwiak „U Małgosi”	Mierzvice Kol. I 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 355 49 16 602 625 846	Cały rok	15	Do dyspozycji Gości pięć pokoi. Do dyspozycji łódka. Gospodarz organizuje kuligi, imprezy integracyjne. Wiata z miejscem ogniskowym. Wyżywienie całodzienne oparte na produktach z gospodarstwa.
4.	Lidia Kościan „Pod Lipą”	Rzewuski I 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 93 23	Maj-październik	7	Niezależny dom z dwoma sypialniami i pokojem gościnnym. Kominiek. Teren ogrodzony z placem zabaw i rekreacji. Wyżywienie całodzienne oparte na produktach z gospodarstwa. Obiekt dostosowany dla inwalidów.
5.	Anna i Maciej Chybowsky	Mierzvice Stare 52, 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083)355 61 84	Maj-październik	8	Wyżywienie na zamówienie całodzienne, do Bugu ok. 300 m, Kuchnia do dyspozycji gości, można przywozić zwierzęta.
6.	Józefa Bobińska	Klepaczew 34, 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 88 17	Cały rok	11	Gospodarstwo ma zagospodarowany przez właścicieli dostęp do rzeki. Do dyspozycji gości rozległy teren z m.in.: ścianką wspinaczkową, wiatą nad rzeką, grillem, miejscem na ognisko, przystanią. Noclegi w niezależnym drewnianym domu. Możliwość całodziennego wyżywienia. Gospodarze organizują imprezy okolicznościowe.
7.	Elżbieta Jakoniuk	Zabuże 41 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 88 29	Cały rok	20	Gospodarstwo z własnym dostępem do rzeki Bug. Do dyspozycji Gości basen kąpielowy, dwie wiaty z miejscami na ognisko, stół do ping-ponga, plac zabaw dla dzieci. Gospodarstwo zapewnia całodzienne wyżywienie oparte na ekologicznych produktach. Organizowane są imprezy okolicznościowe.
8.	Bogdan Semeniuk	Borsuki 59 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 82 70	Cały rok	10	Kuchnia wyposażona w podstawowy sprzęt AGD. Wyżywienie do uzgodnienia. Można przywieść zwierzęta. 3 km do Bugu, za plotem las, Miejsce ogniskowe.
9.	Elżbieta i Jan Mosiewicz „Eljanek”	Stare Mierzvice 33 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 355 61 78	Czerwiec- wrzesień	5	Całodzienne wyżywienie w sąsiednim gospodarstwie, blisko rzeka Bug, do dyspozycji konie i bryczka
10.	Lucyna Demianiuk	Stare Mierzvice 48 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 355 61 80	Maj-czerwiec	3	Gospodarstwo położone jest nad rzeką Bug. Do dyspozycji łazienka, kuchnia i pokój wypoczynkowy. Gospodyni pięknie haftuje, układa kompozycje z suchych roślin i chętnie dzieli się tymi umiejętnościami. Wyżywienie do uzgodnienia. Można zakupić produkty z gospodarstwa.
11.	Jarosław Tyszko	Klepaczew 6 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 94 99	Kwiecień- październik	6	Domek drewniany, malowniczo położony nad rzeką Bug, w sąsiedztwie lasów, 3 pokoje. Możliwość palenia ogniska nad samym Bugiem, przejażdżka bryczką, nauka jazdy konno, pływanie statecznikiem i tratwami, łowienie ryb, zwiedzanie pobliskich zabytków.
12.	Cecylia i Ryszard Czyżyk	Klepaczew 23 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 89 60	Cały rok	7	Możliwość zakwaterowania w 3 pokojach. Tuż za domem znajduje się altana z grillem. Gospodyni oferuje całodzienne wyżywienie, przygotowując posiłki na bazie produktów z gospodarstwa.

13.	Leon Trzeciak	Serpelice 1 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 343 66 50	Maj- listopad	8	Trzy domki przystosowane do potrzeb turystycznych pod samym lasem na końcu wsi Serpelicie. Na terenie obiektu znajduje się duże podwórkó, na którym można rozbić namioty. Ponadto zadaszona wiatą z miejscem na grilla i ognisko oraz duża weranda.
14.	Lucyna Paździor „Leśne zacisze”	Płosków Kolonia 7 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(83) 359 88 83	Maj- wrzesień	12	Dom położony jest na leśnej polanie, w okolicy rzeka Bug. Do dyspozycji gości 5 pokoje 12 miejsc noclegowych, kuchnia, łazienka oraz salon z kominkiem i TV.
15.	Maksymiuk Zbigniew	Borsuki 30 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 81 70	Całorocznie	14	Wyżywienie całodzienne, łazienka w każdym pokoju. Plac zabaw dla dzieci, możliwość wypożyczania rowerów.
16.	Robert i Barbara Zawistowscy „W raju”	Sarnaki ul. Spokojna 4 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 92 54 0 502 769 451	Całorocznie	15	Dom do dyspozycji wyłącznie dla gości, otoczony kilkukhektarowym ekologicznym sadem. W okolicy domku plac zabaw dla dzieci. Okolica bardzo spokojna, czyste powietrze, lasy. W gospodarstwie znajduje się solarium, sauna i siłownia.
17.	Czyżyk Jerzy	Klepaczew 37 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 88 15	Całorocznie	7	Do dyspozycji 2 pokoje 2 osobowe i 1 3 osobowy. Całodzienne wyżywienie. Gospodarze warzą oraz serwują piwo jałowcowe.
18.	Agnieszka Wyganowska „Leśniczówka u Agnieszki”	Zabuże 27a 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	661 536 814	Maj październik	5	Dla Gości oddzielny dom. Na parterze salon z kominkiem i tarasem na piętrze trzy sypialnie. Na terenie posesji zadaszona wiatą z miejscem na ognisko i grilla. Całodzienne wyżywienie do uzgodnienia. Do dyspozycji Gości dwa rowery.
19.	Wojciech Szymśński „ACTIV”	Sarnaki ul. Piłsudskiego 14 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(83) 3599349 504 297 792	Całoroczne	6	Oferta całoroczna. Do dyspozycji Gości trzy pokoje dla łącznie 6 osób. Obiekt położony na skraju miejscowości Sarnaki.
20.	Małgorzata Kamińska „Odpocznij w Zabużu”	Zabuże 36 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	(083) 359 94 48 516 193 042	Całoroczne	8	Do dyspozycji Gości 3 pokoje. 20 metrów od domku znajduje się mały staw, a obok altanka i miejsce na ognisko/grill. Można korzystać z rowerów. Dla chętnych organizowane są przejażdżki bryczkami.
21.	Jan Nowosielski „Agroturystyka w sądzie”	Holowczyce Kolonia 33, 08-221 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	695 935 971	Maj październik	10	Miejsca w 4 pokojach dla 10 osób w nowym, dużym domu. 2 łazienki, hol, kuchnia z pełnym wyposażeniem, jadalnia i pokój rekreacyjny. Teren jest ogrodzony. Można kupić ekologiczne wędliny, mleko.
22.	Świszczewscy Danuta i Krzysztof „Nad Sarenką”	Franopol 2 08-220 Sarnaki Gospodarstwo agroturystyczne	512340794, 506194522	Cały rok	10	Kuchnia do dyspozycji gości, kominek, grill pod wiatą. Gospodarstwo położone pod lasem z dala od innych zabudowań.
23.	Adam Bagłaj Ośrodek „Ostoja”	Serpelice 127 08-221 Sarnaki Ośrodek wypoczynkowy	605542281	Maj wrzesień	100	W głównym budynku mieszczą się pokoje, sala bankietowa oraz obszerny zadaszony taras z barem. Na terenie ośrodka znajduje się: boisko do gier zespołowych, wypożyczalnia kajaków i rowerów, plac zabaw dla dzieci, pole namiotowe. Ośrodek oferuje przygotowanie przyjęć okolicznościowych. Organizowane są turnusy tzw. zielonych szkół.
24.	Andrzej Dudziak Ośrodek „Uroczą”	Serpelice 123 08-221 Sarnaki Ośrodek wypoczynkowy	606 411 135	Cały rok	120	W skład naszej bazy noclegowej wchodzi 18 domków letniskowych. W sezonie 1.05- 30.09 gwarantujemy bogate menu obejmujące kilka alternatywnych zestawów na każdy posiłek. Nasz ośrodek dysponuje kajakami, rowerami oraz statkiem pływającym po rzece Bug. Organizujemy imprezy okolicznościowe na sali bankietowej.
25.	Jadwiga Turuta Ośrodek „PARTNER”	Serpelice 122 08-221 Sarnaki Ośrodek wypoczynkowy	(083) 359 81 26 504 295 306	Cały rok	150	Ośrodek oferuje całodzienne wyżywienie. Firma organizuje również różnego rodzaju przyjęcia okolicznościowe. Dysponuje salą mogącą pomieścić 150 osób. Dania przygotowywane są na zamówienie klienta i według jego uznania (stół szwedzki, stół wiejski).

26.	Spółdzielnia Inwalidów „Elremet”	Serpelice 08-221 Sarnaki Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy RELAX	(83) 359 81 14 (83) 359 81 40	Cały rok	160	Ośrodek dysponuje miejscami w pawilonach hotelowych i domkach kempingowych. Do dyspozycji gości: siłownia, miejsce na ognisko, grill, jacuzzi, sauna, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci. W głównym budynku jest sala konferencyjna, stołówka. Udogodnienia dla niepełnosprawnych.
27.	Bogusław Nowakowski Ośrodek „AS”	Serpelice 08-221 Sarnaki Ośrodek Szkoleniowo Wypoczynkowy „AS”	605 732 158	Cały rok	80	Pełne wyżywienie, duża świetlica z mini barem. Wyposażony jest w sprzęt pływający, sprzęt alpinistyczny, łuczniczy, strzelecki (wiatrówki), broń treningową tradycyjną i wschodnią, matę do walki wręcz, sprzęt paintballowy, stacjonarny most linowy, i tor przeszkód, linę zjazdową nad rzeką (około 200 m) treningową wieżę do wspinaczki, wspinalię strażacką.
28.	Grażyna Owczaruk Ośrodek „SKARPA”	Serpelice 08-221 Sarnaki Ośrodek Szkoleniowo Wypoczynkowy „SKARPA”	(083) 359 80 63 (083) 341 50 85	Cały rok	30	Pełne wyżywienie, kawiarnia i bar z tarasem. Imprezy okolicznościowe. Zajęcia survivalowe ustalone indywidualnie – duża różnorodność.
29.	Zbigniew Aftaruk „Gościenny Dom”	Borsuki 1 b 08-221 Sarnaki Dwór „Gościenny Dom”	(083) 342 48 13	Cały rok	53	Do dyspozycji gości są dwa obiekty utrzymane w stylu staropolskiego dworu – Dwór i Zaścianek. Gospodarze oferują organizację imprez: wesela, urodziny, imprezy integracyjne. Dwór posiada wyposażenie i pomieszczenia przeznaczone na prowadzenie szkoleń i konferencji dla firm. Całodobowe wyżywienie.
30.	Wojcieszuk Renata „Dwór w Zabuzu”	Zabuże 40 08-221 Sarnaki Hotel „Dwór w Zabuzu”	(083) 359 87 25 606 102 228	Cały rok	60	Kilkanaście pokoi 2, 3-os. o różnym standardzie we dworze, oficynie i dawnej stajni. Do dyspozycji gości: sala konferencyjna, sala do ping-ponga, bilard, plac zabaw, kort tenisowy, duży ogród, grill, ognisko, parking strzeżony, rowery, łódzie, jazda konna, bryczki, wędkowanie na pomoście, tratwy, kajaki. SPA oferuje masaże i zabiegi kosmetyczne, basen wewnętrzny, jacuzzi, łaźnia parowa, basen zewnętrzny z podgrzewaną wodą. Imprezy okolicznościowe.

Wydawca:

Gmina Sarnaki

08-220 Sarnaki, ul. Berka Joselewicza 3

tel. 83 359 91 98

Współfinansowano ze środków UE: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji w zakresie małych projektów.